

Robots in de horeca: meer dan een gimmick (foto Shutterstock/Suwin).

SPANNING OP ARBEIDSMARKT NEEMT TOE

MISMATCH VEREIST INNOVATIE EN WENDBAARHEID

387 duizend vacatures waren er in het laatste kwartaal van 2021, meldt het CBS. Een record. Ook de werkloosheid is met 3,3% van de beroepsbevolking (maart 2022) historisch laag. Steeds meer bedrijven worden in hun ontwikkeling beperkt omdat ze te weinig medewerkers kunnen vinden. Dat het personeelstekort niet alleen een groot maar ook blijvend probleem is, wordt alsnog duidelijker. Om de gevolgen te beperken, is een combinatie nodig van slimme oplossingen en nieuw beleid. Werkgevers, opleiders en overheden moeten samen innoveren en schaken op meerdere borden. Ook van werknemers wordt wendbaarheid gevraagd.

Het CBS verwacht dat de beroepsbevolking in ons land de komende tien jaar met 745.000 mensen toeneemt. Immigratie is verantwoordelijk voor twee derde van deze stijging. De mogelijke impact van vluchtelingen uit Oekraïne is vooralsnog onduidelijk. In de eerste weken na de Russische inval gingen bijna 900 Oekraïners hier aan de slag. Dat waren er meer dan de voorafgaande vijf jaar samen. ABN Amro voorspelt dat tussen de 50.000 en 75.000 Oekraïners hun intrede zullen doen op de Nederlandse arbeidsmarkt.

VERGRIJZING

Na 2030 verwacht het CBS een daling van de beroepsbevolking. Die wordt onder meer veroorzaakt door een toename van het aandeel 65-plussers. In 2015 lag dat op 18%, in 2060 zal naar verwachting een

kwart van onze inwoners de voormalige pensioengerechtigde leeftijd hebben. 11% van de mensen is dan 80 of ouder. De demografische ontwikkeling betekent niet alleen dat vanaf 2030 minder mensen beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt. Door de vergrijzing is ook steeds meer zorg nodig. Op dit moment is de zorg al een van de belangrijkste tekortsectoren, net als onderwijs, ICT, bouw en techniek.

MEER USUAL SUSPECTS

Deze branches krijgen steeds meer gezelschap. Door de lockdowns gingen veel horecamedewerkers noodgedwongen op zoek naar een andere baan. Die bevalt vaak prima, bijvoorbeeld omdat ze niet 's avonds of in het weekend hoeven te werken. Iedereen terug aan boord krijgen nu kroegen en restaurants weer

volop draaien, lijkt een utopie. Met alle gevolgen van dien, zoals beperking van de openingstijden en -dagen.

MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

Biedt de demografische groei tot 2030 nog enig soelaas, voldoende zal het niet zijn om aan de vraag naar arbeid te voldoen. Er zijn andere oplossingen nodig om de economie haar dynamiek te laten behouden. En om de grote maatschappelijke opgaven het hoofd te kunnen bieden. Ter illustratie: terwijl het personeelstekort er al jaren groot is, moeten bouw- en installatiebedrijven door de klimaatambities hun productie verdubbelen.

MEER MET MINDER

Hoe dan, is de vraag. Onder meer door bestaande processen te optimaliseren.

Ook andere bartenders zijn schaars (foto Bols)

Soms is het zelfs mogelijk met minder mensen meer output te realiseren. Bijvoorbeeld door de Lean-benadering, met het Japanse autoconcern Toyota als meest prominente adept. Grondslag bij Lean is dat alle overbodige handelingen uit het bedrijfsproces verdwijnen. Startpunt is een uitgebreide analyse van kerntaken en overige activiteiten. Door deze in beeld te brengen en te markeren, ontstaat inzicht in manieren om de efficiency te vergroten.

GEEN TEKORT MEER

Meer dan 90% niet-kerntaken blijkt eerder regel dan uitzondering. Het verbeterpotentieel van organisaties is dus fors. Bedenk dat als het lukt om deze activiteiten met 10% te beperken, de output verdubbelt. Bij veel bedrijven zou in dat geval van een personeelstekort geen sprake meer zijn.

De Lean-benadering is zeker niet alleen kansrijk voor industriële en maakbedrijven. Ook dienstverleners kunnen hun voordeel doen met deze verbeterfilosofie.

WERKPLEK OP MAAT

Naast het optimaliseren van processen kan ook techniek helpen om schaarse medewerkers efficiënter in te zetten. Zo

zijn steeds meer kantoren voorzien van sensoren die beweging detecteren. Is een ruimte een dag niet gebruikt dan kan de schoonmaker deze overslaan. Verder kunnen medewerkers via een app naar een vrije werkplek worden geleid. Ook is het mogelijk verlichting en temperatuur automatisch naar iemands individuele voorkeur in te stellen. Mensen kunnen onder optimale omstandigheden hun werk doen en dat komt de arbeidsproductiviteit ten goede.

EFFICIËNTER EN BETER

Niet alleen bij kantoren, ook in de zorg kunnen sensoren bijdragen aan de productiviteit. Bijvoorbeeld door 's nachts beweging van een patiënt te detecteren. Of juist het ontbreken ervan, in het geval iemand onwel is geworden. Zorgmedewerkers kunnen op die manier gericht in actie komen. Vaste nachtrondes waarbij de rust van patiënten wordt verstoord, zijn niet meer nodig. Zo leidt de inzet van techniek tot meer efficiency én betere zorg. Uiteraard is privacy daarbij een belangrijk aandachtsveld.

EI VAN COLUMBUS

Ook toepassing van meer componenten en halffabricaten kan helpen om de

arbeids capaciteit beter te benutten. Niet voor niets wordt prefabricage in de bouw gezien als het Ei van Columbus. Door zo groot mogelijke componenten fabrieksmatig te produceren en samen te voegen op de bouwplaats, is de kwaliteit beter beheersbaar. Er zijn minder handjes nodig en het bouwtempo gaat omhoog.

KANT-EN-KLARE COCKTAILTUBES

Niet alleen in de bouw, ook in andere sectoren kan prefabricage ervoor zorgen dat personeel efficiënter wordt ingezet. Wat te denken van Lucas Bols? Dit dranken likeurconcern lanceerde kant-en-klare cocktailtubes. Met deze innovatie besparen horecabedrijven tijd en kan minder goed getraind personeel toch een perfect drankje mixen. Ervaren bartenders zijn immers schaarse specialisten.

AUGMENTED REALITY

Diezelfde drijfveer speelt bij de inzet van virtual en augmented reality (AR). Met behulp van een AR-bril kan een extra laag informatie toegevoegd worden aan de werkelijkheid. Dit helpt medewerkers om de juiste handelingen uit te voeren; ze zien gedetailleerd en levensecht voor zich wat er moet gebeuren. Dit zorgt ervoor dat personeel kan worden ingezet met

Door de vergrijzing is steeds meer zorg nodig (foto Shutterstock/Maksim Shmeljov).

VAN MOSSEL TIEL

uw Renault- Nissan- en Dacia-dealer

- Nieuwste modellen.
- Unieke Private en Zakelijk Lease-aanbiedingen.
- Ruime voorraad occasions.
- Onderhoud en service tegen een scherp tarief.
- Groot aanbod bedrijfswagens.

Tiel Stephensonstraat 1-3, tel. 0344 61 96 63

vanmossel.nl

Van Mossel

een lager kennis- en ervaringsniveau. Doorgewinterde medewerkers kunnen zich richten op meer complexe taken. De productiviteit van een bedrijf als geheel neemt toe.

COBOTS ARE COMING

Robots zijn al decennialang een vertrouwd gezicht bij productie- en logistieke bedrijven. De Audi-fabriek in het Belgische Vorst telt drieduizend werknemers en vijfhonderd robots. Sinds kort worden die ondersteund door twee collaboratieve robots, ook wel cobots genoemd. Conventionele robots staan vaak op een afgeschermd locatie, op veilige afstand van menselijke medewerkers. Via sensoren en camera's is een cobot zich bewust van zijn omgeving. Komt een collega van vlees en bloed te dichtbij dan worden de activiteiten vertraagd of gestopt.

MEER DAN EEN GIMMICK

Audi doet ervaring op met de inzet van cobots die samen met een menselijke operator de kwaliteit van lijmverbindingen onderzoeken. De toepassing van deze samenwerkende robots staat in de kinderschoenen maar de potentie is groot. Overigens zijn robots zeker niet alleen voorbehouden aan industriële en logistieke bedrijven. Ook in de horeca duiken ze steeds vaker op. Nu nog vooral als gimmick, binnen afzienbare tijd wellicht een vaste waarde.

COMMUNICERENDE VATEN

Optimalisatie van processen, sensoren, prefabricage, robots, augmented reality; allemaal manieren om de impact van het personeelstekort te beperken. Maar er is meer nodig. Waar in de ene sector

medewerkers uitstromen, vaak als gevolg van digitalisering (denk aan de financiële sector) nemen in andere branches tekorten alsmat toe. Verder ontstaan nieuwe functies, veelal samenhangend met diezelfde digitalisering. Ook ontwikkelingen als de energietransitie zorgen ervoor dat nieuwe diensten en dus banen ontstaan. Om de mismatch te beperken, zijn initiatieven nodig die de communicerende vaten met elkaar verbinden. Nieuwe structuren die overschotten toeleiden naar vragende sectoren en zo werknemers in de juiste richting laten stromen.

ONMISBARE UPSKILLING

Vaak verloopt zo'n sectorswitch nu noodgedwongen via werkloosheid. Het is veel beter om te anticiperen en mensen tijdig van werk naar werk te begeleiden. Inclusief scholing voor de vereiste upskilling; het verwerven van aanvullende vaardigheden waardoor medewerkers wendbaarder worden. Veelal gaat het dan om digitale skills. Die zijn immers onmisbaar voor de banen van de toekomst. Maar ook ontwikkelingen als de energietransitie vereisen nieuwe vaardigheden.

DYNAMIEK BIJBENEN

Van werk-naar-werktrajecten zijn nu nog meestal initiatieven van twee werkgevers of specifieke sectoren. Om de alsmat versnellende dynamiek van de arbeidsmarkt te kunnen bijbenen, is een grootschalige en gestructureerde beweging nodig van medewerkers met de juiste vaardigheden. Daarbij bemoeilijkt de bestaande sectorale benadering de financiering van opleidingen voor andere branches.

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

In steeds meer regio's ontstaan samenwerkingsverbanden van overheden, opleiders en bedrijven die deze complexe opgave te lijf gaan. Het is van groot belang dat zij slagen in hun ambitie. Voor de economie, de maatschappelijke opgaven én voor individuele medewerkers. Een tijdige, soepele overstap naar een nieuwe functie met perspectief draagt immers substantieel bij aan iemands levensgeluk. Daarom moeten ook werkenden zich bewust zijn van hun positie op de arbeidsmarkt. Een leven lang ontwikkelen is belangrijker dan ooit.

OPLOSSINGEN VOOR PROMINENT PROBLEEM

Steeds meer sectoren hebben te maken met een tekort aan medewerkers. Dit beperkt bedrijven in hun ontwikkeling en zorgt ervoor dat cruciale voorzieningen onder druk komen te staan. Demografische ontwikkelingen, digitalisering en de grote maatschappelijke opgaven maken dat dit probleem de komende jaren alsmat prominenter wordt.

In een artikelenreeks gaat Rivierland Business op zoek naar mogelijke oplossingen voor deze uitdaging. We brengen manieren in kaart waarmee werk en processen beter, sneller, slimmer en met minder mensen uitgevoerd kunnen worden. Ook is aandacht voor onderliggende structuren die zowel de arbeidsmarkt als individuele werknemers wendbaar maken.